

Ministeriet, og med de Mænd, som efter Forslaget vilde være at vælge af Repræsentanterne i Forening med Professor Wolff, for at afholde den omhandlede Prøve for den eller de Kandidater, der ønskede at underkaste sig denne. Men foreløbig paalagde Ministeriet disse Mænd at tage de forskjellige Spørgsmaal, som den omhandlede Prøves Indretning endnu frembød, under nærmere Overvejelse, saasom om Valget af en Formand for Examenskommissionen, om Fastsættelse af Reglerne for Medlemmernes Deltagelse i Examinationen og Censureringen i de enkelte Examensfag, om Specialkaraktererne og disses Værdi i de enkelte Fag samt om Hovedkarakterens Uddragelse m. v.*)

De nærmere Bestemmelser om Fremgangsmaaden og Karaktergivningen er senere fastsatte ved Ministeriets Resolution af 25. Jan. 1877.

IV. Akademiske Grader.

1. Nægtelse af at konferere en Doktorand Doktorgraden.

Det er i Univ. Aarb. 1873—75 S. 72—73 omtalt, at det ved kgl. Resol. af 7. Maj 1875 blev tilladt cand. phil. P. A. M. Tauber at disputere for den filosofiske Doktorgrad i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet uden forud at underkaste sig nogen Magisterkonferens, under Betingelse af, at han ledsagede sin Doktordisputats med saadanne Theses af en almindelig videnskabelig Karakter, som af det nævnte Fakultet antoges for fyldestgørende. I Henhold hertil indleverede Kand. Tauber i Januar 1876 sin Doktordisputats „Om Tanddannelse og Tandudvikling hos Hvirveldyrene“, ledsaget af 51 Theses. Disputatsen antoges; Theses ansaas derimod ikke for tilfredsstillende, men forlangtes færre i Antal og af almindelig naturhistorisk Beskaffenhed. I Juni s. A. indsendte han nye Theses; disse antoges og Forsvarshandlingen fandt derefter Sted den 14. Novbr. 1876**).

Om Udfaldet af Forsvarsakten afgave de officielle Opponenten, Etatsraad Steenstrup og Professor Reinhardt under 20. næst efter en Beretning til Fakultetet. Det hedder heri, at Afhandlingens Forfatter under den lange Debat næppe formaaede væsentlig at afkræfte de saa vel fra de officielle Opponenten som fra opponentes ex auditorio fremsatte Anker, dels over en uklar og selvmodsigende Fremstilling, dels over en baade ufuldstændig og ukritisk Benyttelse af Literaturen og over jævnlige Misforstaaelser af denne, dels med Hensyn til Tvivl om Rigtigheden af nogle af de fremsatte Iagttagelser. Forsvaret maatte derfor allerede fra denne Side forekomme dem meget svagt og lidet tilfredsstillende. Men dette Udseende fik Forsvaret endnu mere derved, at der under Disputationsakten nu og da røbedes et noget overraskende Ubekjendtskab hos Forfatteren til de Dyreformer,

*) Se Skibsted: Love og Exped. vedk. Kirke- og Skolevæsenet 1875—77, 2. Hæfte S. 190—92.

**) Se om dette som om det efterfølgende „Aktstykker i Sagen om cand. philos. Taubers Doktordisputats, offentliggjorte af Konsistorium i Henhold til en Forhandling med Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Kjøbenhavn 1877.“

han selv havde fremdraget som Exempler paa de Organisationsforhold, han behandlede, og en vis Mangel paa Evne til at sætte sig i det rette Ansvarlighedsforhold til de af ham fremstillede Sætninger, Mangel paa sunde Undersøgelsesmetoder og paa kritisk Bedømmelse af dem, han havde brugt. Opponenterne vilde derfor træde deres Overbevisning og Opfattelse af deres Pligt for nær, hvis de vilde erklære dette Forsvar for tilfredsstillende eller stille det ved Siden af de inden for Fakultetet tidligere stedfundne, men mindst tilfredsstillende Forsvar, og derfor kunde de heller ikke anbefale Fakultetet at indstille Forfatteren til paa denne Afhandling og dens Forsvar at modtage Doktorgraden.

Opponenterne beklagede i høj Grad denne for Fakultetet og dem selv ikke mindre end for Kandidaten ubehagelige Situation, hvilken Fakultet vist, delvis i det mindste, vilde betragte som en Følge af en paa tidligere Studier altfor lempe- lig og eftergivende Bedømmelse. De havde begge været blandt de tre sagkyndige Bedømmere af den til Fakultetet indsendte skriftlige Afhandling. De havde vel ikke begge i samme Grad udtalt sig om Afhandlingens Antagelighed, idet den ene mente, at den nok kunde antages, den anden ansaa den for „næppe antagelig“, men ikke vilde holde paa en Forkastelse lige over for de tvende andre zoologiske Medlemmers Votum; alligevel havde de begge en væsentlig Undskyldning for den af hver af dem udtalte, lidt mere eller lidt mindre ugunstige, men dog, som det havde vist sig, altfor gunstige Mening om Afhandlingen. De hverken kunde forudsætte eller være berettigede til at forudsætte, at Forfatterens Forkundskaber vare saa utilstrækkelige. endnu mindre, at han ikke engang havde Erkjendelse af, at han burde haft dem bedre; heller ikke, at han havde forsømt at gjøre sig bekendt med den nyere Speciallitteratur i Æmnet, medens han i en uventet Grad havde ladet sig nøje med en ukritisk Benyttelse af Literaturen: større Haandbøger og almindelige Sammenstillinger; heller ikke, at han saa lidt forstod at afveje mikroskopiske Præparaters Beviskraft. Indblik i alt dette gaves dem først ved den trykte Efterskrift til den trykte Disputats, ved den Fremstilling af Afhandlingens Tilbliven, som Forfatteren gav som Indledning til Forsvarsakten, og ved de forskjel- lige Afsnit af denne.

Professor Reinhardt fremhævede endnu for sit Vedkommende, at der i Disputatsens første Halvdel fandtes gjentagne, til Dels ret skarpe Angreb paa ham og hans Arbejder. Denne Omstændighed maatte gjøre ham ængstelig for, at en krænket Følelse muligvis kunde paavirke hans Dom, og maatte derfor ogsaa gjøre ham betænkelig ved ubetinget at forkaste Disputatsen. Ved de forud gangne Forhandlinger om Kand. Taubers Fritagelse for Magisterkonferens, hvilken Fritagelse han hver Gang havde modsat sig, var det blevet hævdet, at Forsvaret for den eventuelle Disputats og de den vedføjede Theses vilde give Lejlighed til at prøve Forfatterens naturhistoriske Kundskaber, for saa vidt man mente, at hans offentliggjorte Arbejder ikke vare Garanti nok. Der var derfor ved denne Lejlighed efter hans Mening lagt særlig Vægt paa det mundtlige Forsvar, og da han ikke ubetinget turde nægte, at det kunde veje noget op mod Afhandlingens Mangler, ansaa han det for rigtigt, at Disputatsen antoges, saa at dette kunde finde Sted.

Denne Indstilling blev behandlet paa et den 22. Novbr. afholdt Fakultets- møde. Om Sagens Udfald gjorde Dekanus den 25. s. M. Indstilling til Ministeriet. I denne Skrivelse hedder det, at Dekanus ved Cirkulæret om Mødet havde anmodet Professor Schiødt, som havde overværet Akten indtil kort før dens Afslutning, om

at udtale sig, helst skriftlig, til yderligere Vejledning for Fakultetet. Denne Udtalelse angik imidlertid kun Oppositionens Form og Valg af Stof som utilstrækkeligt til derpaa at begrunde en Dom, medens deri intet fandtes om Maaden, hvorpaa Forfatteren havde forsvaret sig imod de gjorte Indvendinger, noget, som paa Grund af den korte Tid, der maatte levnes ham til den skriftlige Udtalelse, vel kunde været forklarligt nok, skjönt paa den anden Side det Spørgsmaal, som forelaa, aabenbart ikke saa meget angik Opponenternes Angreb som Disputators Forsvar. Paa Grund heraf henstillede Dekanus i Fakultetsmødet inden Forhandlingernes Begyndelse til Prof. Schiødte, om han vilde erklære sig ogsaa herom. Dette skete dernæst strax i følgende Udtryk: „Afhandlingens Forfatter kunde kun meget daarlig gjøre Rede for, hvad der gjordes Indvendinger imod, og kunde ikke væsentlig afkræfte disse“, ligesom han senere under Forhandlingerne lejlighedsvis ytrede, at Forfatteren havde vist „Mangel paa zoologisk Kundskab, som dog ikke stod i organisk Forbindelse med Afhandlingen, men alligevel var en saadan, hvorom han ikke burde være uvidende“; fremdeles, „at det ikke var berettiget at gjøre Drøftelsen af Afhandlingen til en Prøve eller Examen, men at Forfatteren ved denne Prøve stod meget usselt.“ Imidlertid fastholdt han, at der ikke forelaa tilstrækkeligt til at fælde nogen afgjørende Dom, idet han gjorde den Paastand, at „Sagens Kjerne“ ikke var berørt af de gjorte Indvendinger. Dette modsagde de to officielle Opponenters og søgte at oplyse, hverledes netop de fremdragne Punkter stode i meget væsentlig Forbindelse med „Sagens Kjerne“, Spørgsmaalet om Hvirveldyrenes Tanddannelse og Tandudvikling, uden at dette søgtes modbevist af Prof. Schiødte, der fremdeles udtalte, at en mundtlig Forhandling derom var orkesløs. Fra andre Sider fremkom Udtalelser, i Følge hvilke man troede sig berettiget til under den forestaaende Afstemning at forholde sig passiv. Afstemningen om, hvorvidt Fakultetet, efter hvad der forelaa skriftlig, og mundtlig var ytret, vilde indstille, at Doktorgraden konfereredes cand. phil. Tauber paa denne Afhandling og dens Forsvar, gav følgende Resultat:

1 stemte for: Professor Didrichsen.

5 stemte imod: Etatsraad Steenstrup, Professorerne Holten, Steen, Reinhardt og Dr. Zeuthen.

5 afholdt sig fra at stemme: Professorerne Johnstrup, Thomsen, Thiele, Schiødte og Lektor Jørgensen.

Fakultetet kom saaledes til det Resultat, at Graden ikke burde konfereres cand. phil. Tauber paa denne Afhandling og det derfor førte Forsvar.

I Anledning af, at „Morgenbladet“ om denne Disputats havde skrevet, at Handlingen havde varet halvanden Time over den foreskrevne Tid af 6 Timer, oplyste Dekanus, at dette ingenlunde var rigtigt. Vel begyndte Akten omtrent Kl. 10¹/₄ og endte omtrent Kl. 5¹/₄ — hvilket i alt Fald kun var 7 Timer —; men derfra maatte drages et længere Ophold af ¹/₂ Time fra Kl. 12¹/₂—Kl. 1 og et kortere paa 5—10 Minuter. Imidlertid bar Dekanus Ansvar for, at Akten dog gik c. 20—25 Minuter over Tiden. Ingen af Opponenterne ex auditorio fik mere end de foreskrevne tre Kvarter, de to endog mindre; Dekanus gjorde ogsaa den sidste officielle Opponent opmærksom paa, at Tiden var forløbet; men da han erklærede strax at ville være færdig, tog Dekanus ikke i Betænkning at finde sig i et kort Tillæg, som han ventede kun skulde vare nogle Minuter. Det viste sig imidlertid, at hvad der for Overblikket resumerede sig som meget kort,

let kom til at brede sig over Forventning, naar det skulde udvikles i Ord, og naar Opponenten fik gjort en Indvending, saa krævede Billighed, at Afhandlingens Forfatter ogsaa fik Tid til at svare. Det maatte heller ikke lades ude af Betragtning, at Disputator var usædvanlig langsom i at samle sig til Svar paa de gjorte Angreb, spildte megen Tid med Eftersøgelse af Citater, som han ikke kunde finde, skjønt han havde anført dem med Sidetal o. s. v., og derved selv bidrog til at trække Forhandlingen i Langdrag.

Sluttelig tilføjede Dekanus, at, naar denne Indberetning fremtraadte i en udførligere Form, end maaske sædvanligt var, og naar der, inden Fakultetet kom til Afstemning, var arbejdet særlig paa at lægge Sagen saa fuldsændig til rette som muligt, saa var det sket alene af Hensyn til den Ufordragelighed, som plejede at gennemtrænge enhver Forhandling om naturhistoriske Æmner hos os, og som formentlig især fandt Næring, saa snart Forholdene ikke vare fuldkommen klare og gennemskuelige.

Ministeriet tilskrev derefter under 9. Decbr. Konsistorium, at der allerede i det usædvanlige i det Resultat, hvortil Indstillingen kom, nemlig, at der ikke skulde tildeles den paagældende Doktorgraden, efter at hans for denne Grad skrevne Afhandling var antaget, og uden at der ved den mundtlige Forhandling var fremkommet Oplysninger, hvorefter det skrevne Arbejde ikke var hans eget, havde ligget en Grund til en udførligere Fremstilling, men at den Maade, hvorpaa Resultatet var fremkommet, og forskellige Udtalelser om den mundtlige Akts Karakter foranledigede Ministeriet til at ønske nærmere Forklaringer.

I først nævnte Henseende fremhævede det, at af Fakultetets 11 Medlemmer havde 5 afholdt sig fra at stemme, uden at det bestemt kunde ses, af hvilke Grunde, medens der for et Medlems Vedkommende forelaa Antydninger, der maatte ønskes supplerede ved fyldigere Udtalelser. Da der saaledes hvilede en Uklarhed over det samme Antal Medlemmers Stilling som det, der havde forelagt Ministeriet Resultatet, syntes det heller ikke sikkert, at dette var et virkeligt Udtryk for Fakultetets Anskuelse om Sagen. I sidst nævnte Henseende henlede det Opmærksomheden paa de fremkomne Udtalelser om Oppositionens Form og dens Valg af Stof, hvorefter det ansaas for tvivlsomt, om der paa den mundtlige Forhandling lod sig bygge en afgjørende Dom. Hvorledes en saadan, efter de af Fakultetet for slige Tilfælde vedtagne Regler, kom i Stand, hvilken Vægt der i Almindelighed tillagdes det mundtlige Forsvar for en antaget Afhandling, hvorpaa Dommen til sidst støttede sig, var af det foreliggende heller ikke tydeligt.

Ministeriet paalagde derfor Konsistorium at foranledige, at Sagen paa ny toges til Forhandling i vedkommende Fakultet, hvoraf maatte forventes som Resultat dels en udførligere Belysning af de oven berørte Punkter, dels en Indstilling, der kunde betragtes som et fuldt Udtryk for Fakultetets Anskuelse.

Efter at Konsistorium i Anledning af denne Skrivelse havde forlangt Fakultetets Erklæring, bragtes Sagen under Forhandling i Fakultetet. Dettets Svar blev derefter afgivet under 27. Jan. 1877. De af Ministeriet udtalte Tvivl og de Oplysninger, det havde forlangt om forskellige Spørgsmaal i Anledning af cand. phil. Taubers Disputats, præciseredes i Fakultetets Skrivelse saaledes:

1. af hvilke Grunde 5 Medlemmer af Fakultetet havde afholdt sig fra at stemme om, hvorvidt Graden skulde konfereres Tauber;
2. hvorvidt det var et virkeligt Udtryk for Fakultetets Anskuelse om Sagen,

som forelaa i den Konklusion, „at Fakultetet var kommet til det Resultat, at Graden ikke burde konfereres Tauber“;

3. med Henviſning til „de fremkomne Udtalelser om Oppositionens Form og dens Valg af Stof“ og den derpaa byggede Tvivl, om „der paa den mundtlige Forhandling lod sig bygge en afgjørende Dom“, forlangtes oplyst,
  - a) hvorledes Fakultetets Dom i slige Tilfælde kom frem,
  - b) hvilken Vægt, der tillagdes det mundtlige Forsvar,
  - c) hvorpaa Dommen til sidst støttede sig;
4. Endelig forventedes en ny Forhandling, hvis Resultat skulde være, foruden udførligere Belysning af de anførte Punkter, „en Indstilling, der kunde betragtes som et fuldt Udtryk for Fakultetets Anskuelse“.

Da det maatte være Fakultetet magtpaaliggende, at de forskjellige Anskuelser kom til at ligge saa klart for som muligt med Hensyn baade til Disputatsen ; Almindelighed og til Taubers i Særdeleshed, antog Dekanus, at en skriftlig Forhandling snarest maatte føre til Maalet, idet det dog henstilledes til Fakultetet selv at forhandle mundtlig, om dette maatte foretrækkes. De skriftlige Forhandlinger forelaa nu fuldstændig, idet ingen Stemme havde rejst sig for nogen ny mundtlig Forhandling.

Af disse Udtalelser fremgik nu for det første følgende:

- ad 1. Det Savn af Grunde for ikke at stemme i Sagen, som Ministeriet havde følt, var nu afhjulpet, idet Prof. Johnstrup havde ment, at en Afhandling, der led af saa store Mangler, som Opponenterne paaviste, ikke burde været antaget, og derfor ikke havde stemt, medens Professorerne Thomsen og Thiele samt Hr. Lektor Jørgensen havde erklæret at mangle den fornødne Sagkundskab til at danne sig en begrundet Mening om Sagen, den sidste især fordi desuden Fakultetets zoologiske Medlemmer ikke vare enige. Prof. Schiødte havde ikke i det foreliggende fundet et fuldt antageligt Grundlag for en Afstemning. Han udtalte tillige, at hvis de officielle Opponenters betragtedes som en af Fakultetet nedsat Komite, saa antog han, at man maatte lade det bero ved deres Erklæring, hvortil imidlertid Dekanus bemærkede, at man hverken i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet eller, saa vidt vidstes, i noget andet vel ordnet Samfund, lod det ubetinget bero ved en nedsat Komites Beslutninger, der her, som andetsteds, kun kunde have Formen af Forslag til selve Fakultetet. At denne Forretningsgang ikke anvendtes i Fakultetet, blev tilstrækkelig oplyst i Mødet ved Oplæsning af Protokollen om, hvorledes Fakultetet ved en bestemt tidligere Disputats havde afgjort Spørgsmaalet om Gradens Meddelelse. Om de under 2 og 3 nævnte Punkter havde Fakultetets Flertal vedtaget følgende Udtalelse:
- ad 2. I enhver Forsamling, hvor en Sag kom til Afstemning, afgjordes den ved et Flertal (kvalificeret Majoritet eller simpel Flerhed) af de afgivne Stemmer. For Fakultetets Vedkommende havdes ingen Vedtægt, der bestemte, hvor mange der skulde være tilstede for at tage en Beslutning; men in casu vare de alle tilstede. Over Halvdelen stemte, og der var 5 Stemmer imod 1, samt en Zoolog, som ikke dristede sig til at stemme for, at Graden skulde konfereres. Indstillingen var derfor efter Fakultetets Mening et fuldt

- Udtryk for Fakultetets Anskuelse, og det stod næppe til nogen med rette at fremkalde et andet, naar de ikke stemmende fastholdt deres Standpunkt.
- ad 3. a. Fakultetets Dom kom frem i Henhold til de officielle Opponenters Udtalelser, som altid cirkulerede i Fakultetet, og i Tvivls Tilfælde, eller om nogen maatte forlange det, forelagdes hele Fakultetet til Afgjørelse. Sidste Gang dette skete for Taubers Disputats, var ved Meinerts.
- ad 3. b. Der tillagdes i Almindelighed det mundtlige Forsvar den Vægt, at Graden foresloges konfereret vedkommende, naar Disputator i det hele kunde svare for sig, selv om han paa enkelte eller flere Punkter ikke kunde rede tilstrækkelig for sig.
- ad 3. c. Dommen støttede sig paa den Kundskab, Fakultetets Medlemmer fik til Sagen ved Opponenternes Beretning, saa vidt muligt ved at overvære Disputatsen (9 af Medlemmerne havde in casu været tilstede) og endelig ved en eventuel Forhandling i Fakultetet.

Skjønt Fakultetet efter det saaledes udviklede ikke kunde anse en ny Forhandling i Taubers Sag for at være fornøden, for at komme til „et fuldt Udtryk af Fakultetets Anskuelse“, var der dog, idet den af Ministeriet forlangte udførligere Belysning af de oven berørte Punkter maatte gives og nu forelaa i Medlemmernes Udtalelser, derhos fremkommet Oplysninger, som gjorde Udtrykket af Fakultetets Anskuelse endnu fyldigere. Fakultetet henviste derfor:

- ad 4. med Hensyn til den nys nævnte Belysning til den hele Række af Udtalelser, idet et Uddrag deraf enten maatte gjøres meget udførligt eller man maatte udsætte sig for ikke at gjengive enkelte Meninger skarpt nok, men med Hensyn til det fyldigere Udtryk af Fakultetets Anskuelse præcisere det Stillingen ved at udhæve bestemte Ytringer af 3 Medlemmer om deres Forhold til Afstemningen. Paa den ene Side var Prof. Schiødt under visse negative Forudsætninger kommet til det negative Resultat, at det ikke gik an at nægte Tauber Graden. Men paa den anden Side gik Professorerne Johnstrups og Thieles Ytringer positivt i den modsatte Retning, idet den første havde erklæret, at hvis han havde afgivet Stemme i Sagen, vilde hans Votum være blevet benægtende, og den sidste, at han havde Valget imellem at undlade at stemme eller ganske at rette sig efter sine sagkyndige Kollegers Flertal og valgte det første, men at han, efter at have gjort sig bekendt med, hvad der under den nye Forhandling var fremkommet i Sagen, maatte komme til at stemme imod at give Tauber Graden. Efter det saaledes forklarede syntes altsaa en ny Afstemning, hvis Fakultetet vilde foretage en saadan, at maatte give følgende Resultat:

for at konferere Tauber Graden vilde stemme ubetinget Prof.

Didrichsen 1

maaske Prof. Schiødt..... 1

i alt maaske... 2

i mod vilde stemme, foruden de tidligere, Etatsraad Steenstrup,

Professorerne Holten, Steen, Reinhardt og Dr. Zeuthen, tilsammen 5

endnu Professorerne Johnstrup og Thiele 2

i alt... 7

undlade at stemme vilde Prof. Thomsen og Lektor Jørgensen 2.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Aktens Varighed, bemærkede Dekanus, at Doktorandens Ankomst vel af Prof. Didrichsen var rigtig angivet til Kl. 10; men da andre Deltagere i Akten endnu manglede, og da Tiden til at gaa ind og bringe Doktorandens og Opponenternes Præparater i Orden dog vel ikke regnedes til selve Akten, saa betød denne Angivelse intet.

Hvad angik Prof. Schiødtes Udtalelser om „Oppositionens Form“ fremsatte denne kun en direkte Udsættelse paa Oppositionens Form, nemlig „dens ualmindelige Vedholdenhed og den polemiske Form, der i en saa fremtrædende Grad beherskede den“. En Opponent maatte dog vel være saa vedholdende, som han fandt fornødent for at klare de fremdragne Spørgsmaal, og Vedholdenhed blev her dobbelt nødvendig paa Grund af den Uklarhed, Forvirring og Uvidenhed, Doktoranden lagde for Dagen, ligesom han selv trak Tiden ud ved forgjæves at opøge Citater, som, skjønt angivne med Værk og Sidetal i Afhandlingen, dog ikke vare til at finde. De officielle Opponentter havde oplyst, at den Grund, Prof. Schiødte underlagde sine Kolleger og de andre zoologiske Opponentter til „den polemiske Tone“, ikke kunde være tilstede, og som Styrer bemærkede Dekanus, at ingen Opponents Ytringer forekom ham polemiske, hverken i Indhold eller Tone. Navnlig udhævede han dette for de officielle Opponentters Vedkommende, hvilke man særlig syntes at have for Øje. Prof. Schiødtes indirekte Kritik ansaa Dekanus som sin Pligt at tilbagevise som umotiveret og uberettiget. Dekanus gav Opponentterne det Vidnesbyrd, at hvor forskjellig end deres Holdning i Følge deres Natur og Forhandlingens Beskaffenhed var, saa havde enhver af dem holdt sig inden for Ordenen og ikke tilladt sig andre Udtryk end dem, der tjente til Belysning af Doktorandens Arbejde.

Fakultetets Skrivelse af 27. Januar indsendtes til Ministeriet af Konsistorium med Skrivelse af 5. Marts 1877, i hvilken det bemærkede følgende:

Den Tvivl, som Ministeriet havde udtalt, om det kunde betragtes som et virkelig Udtryk for Fakultetets Anskuelse, at Doktorgraden ikke skulde tildeles Kand. Tauber, var i Ministeriets Skrivelse begrundet derved, at ved Afstemningen i Fakultetet vel kun en havde stemt for, at Graden skulde konfereres ham, medens 5 havde stemt derimod, men at 5 andre af Fakultetets Medlemmer, altsaa et lige saa stort Antal som det, der var kommet til det benægtende Resultat, havde afholdt sig fra at stemme, uden at det var klart, eller bestemt kunde ses, af hvilke Grunde dette var sket. Under den fornyede Forhandling var der nu fremkommet Udtalelser, der oplyste Grunden til, at 5 Medlemmer af Fakultetet havde afholdt sig fra at stemme. Tre af disse angav det Motiv, at de manglede den fornødne Sagkundskab til at danne sig en begrundet Mening om Sagen, medens de to andre, Professorerne Schiødte og Johnstrup, nævnte Motiver, der angik Bedømmelsens Grundlag og derved stode i Forbindelse med Afgjørelsens Realitet. Det fremgik heraf, at det Resultat, der i Indberetningen af 25. Novbr. 1876 fremstilledes som Fakultetets Dom, ikke blot havde Hjemmel i en formelt rigtig Sammenregning af Stemmerne, alene efter deres Konklusion, men at Afgjørelsen ogsaa maatte blive den samme ved at tage de Grunde i Betragtning, som havde bevæget 5 Medlemmer af Fakultetet til ikke at stemme, idet af de 8 Medlemmer, der overhovedet havde tillagt sig en Mening om Sagens Realitet og derfor kunde anse sig i Stand til at votere om denne, et Flertal af 5 havde udtalt den Anskuelse,

der i Indberetningen betegnede som Fakultetets. Dertil kom, at der under den nu stedfundne Forhandling var fremkommet Udtalelser, der tillode en Slutning til, hvilket Udfald en ny Afstemning i Fakultetet vilde faa. Af de tre Medlemmer, der ikke stemte, fordi de ikke mente at kunne have en tilstrækkelig begrundet Dom om Sagen, havde to fastholdt dette Standpunkt, medens den ene, Prof. Thiele, udtalte, at han, efter at have gjort sig bekendt med, hvad der under den nye Forhandling var fremkommet, maatte komme til at stemme imod at give Kand. Tauber Graden. Af de to Medlemmer, hvis Grund til ikke at stemme var hentet fra Sagens Realitet, havde den ene, Prof. Johnstrup, udtalt, at hans Votum i Sagen vilde være blevet benægtende, medens Prof. Schiedte udtalte sig til Gunst for Kand. Tauber. En ny Afstemning maatte saaledes, som Dekanus paaviste, antages at faa det Udfald, at 7 vilde stemme imod at tildele Tauber Graden, 2 for, medens 2 vilde afholde sig fra at stemme. Efter de saaledes fremkomne Oplysninger kunde der formentlig ikke længer være Tvivl om, at det Resultat, hvortil Indberetningen af 25. Novbr. 1876 kom, nemlig at Doktorgraden ikke kunde tildeles Kand. Tauber, var et virkeligt Udtryk for Fakultetets Dom.

Ministeriets Ønske om nærmere Forklaringer med Hensyn til den stedfundne mundtlige Forsvarsakts Karakter var foranlediget ved nogle fremkomne Udtalelser om Oppositionens Form og dens Valg af Stof, hvorefter det ansaas for tvivlsomt, om der paa den mundtlige Forhandling lod sig bygge en afgjørende Dom. Om dette Punkt forelaa der i det nu fremkomne udførlige og i det enkelte gaaende Oplysninger, særlig fra de tre nærmest sagkyndige Medlemmer af Fakultetet, af hvilke de to vare de officielle Oppønter. Hertil kom end videre det af Dekanus som Aktens Styrrer i Skrivelse af 27. Jan. afgivne Vidnesbyrd med Hensyn til Oppositionens Form. Til disse Udtalelser maatte Konsistorium for sit Vedkommende henvise. Som det fremgik af det oven for oplyste om Fakultetets Afstemning, havde dettes Flertal hverken under de tidligere eller de fornyede Forhandlinger fundet nogen Vanskelighed ved at komme til en afgjørende Dom.

Særlig havde Ministeriet dernæst i Anledning af hine Udtalelser om den mundtlige Akt ønsket oplyst, hvorledes Dommen over denne, efter de af Fakultetet for slige Tilfælde vedtagne Regler, kom i Stand, hvorpaa den støttede sig, samt hvilken Vægt der i Almindelighed tillagdes det mundtlige Forsvar for en antagen Afhandling. De af Fakultetets Flertal tiltraadte Udtalelser om disse Punkter fandtes i dets Skrivelse af 27. Jan. Da det her drejede sig om Spørgsmaal af almindelig Betydning for alle Fakulteter, og da det ogsaa af Ministeriets Skrivelse af 14. Febr. angaaende Tildeling af Doktorgraden til cand. mag. H. Petersen saas, at Ministeriet lagde særlig Vægt paa dem, fandt Konsistorium sig foranlediget til at tilføje følgende Udtalelser til det af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet vedtagne Svar.

Om Betydningen af den mundtlige Forsvarsakt indeholdt Frd. 9. Jan. 1824 § 3 jfr. § 5 den gjældende Regel. Det krævedes efter denne til at erhverve Doktorgraden, at Forfatteren af den af Fakultetet antagne og med Fakultetets Dom trykte Afhandling offentlig forsvarede den saaledes, at Fakultetet fandt ham værdig til den Grad, som han attraaede. Det var klart, at med denne Regel lod hverken en Opfattelse sig forene, der vilde fraskrive den mundtlige Akt enhver Betydning for Dommen over Aspirantens Kvalifikation, altsaa reducere den til en blot Formalitet, eller en Opfattelse, der kun vilde tillægge den et saadant begrænset Formaal,

som det at bringe paa det rene, om den antagne Afhandling var Kandidatens eget Arbejde, en Akt, der følgelig vilde blive betydningsløs og burde falde bort, naar hverken den officielle Opposition eller nogen Opponent ex auditorio havde Anledning til eller Tanke om at fremsætte den Paastand, at Afhandlingen skulde være et videnskabeligt Plagiat. Forordningen betragtede aabenbart det mundtlige og offentlige Forsvar, ved hvilket Aspiranten ikke blot blev prøvet af Universitetslærere, men ved hvilket der ogsaa var givet de studerende Ret til som Opponent at prøve ham, som et selvstændigt og lige berettiget Led i de Betingelser, der udkræves for at erhverve de akademiske Grader, som en Akt med en lige saa omfattende, om end forskjellig artet Opgave i Henseende til Prøvelsen af Kandidaten som Forfattelsen af den Afhandling, der var Forsvarshandlingens Grundlag. Dette Synspunkt var ogsaa i fuldstændig Overensstemmelse med den akademiske Tradition hos os som alle andre Steder. Medens det nærmest opfattedes som Hensigten med Afhandlingen at vise Forfatterens Evne til sammenhængende videnskabelig Udvikling og Dokumentation af den Opgave, han havde stillet sig, aflagde han ved Disputationen Prøve paa, at han ogsaa formaaede at stille Opgaven rigtig og hævde sin Løsning imod de Indvendinger, der fra andre Synspunkter kunde gjøres mod hans Udvikling eller enkelte Punkter i den. Det var endelig saa langt fra, at den akademiske Praxis skulde kunne siges at have fraveget hin traditionelle, af Lovgivningen anerkjendte Opfattelse af den mundtlige Forsvarshandlings Betydning, at det tvært imod vanskelig kunde forstaas, baade at den officielle Opposition stadig var vedblevet at opfatte og behandle sin Opgave med den Alvor og Fordybelse i Realiteten, som utvivlsomt stedse havde været og var Tilfældet, og at den mundtlige Akt vedblivende kunde vække og vedligeholde den Interesse hos de studerende, som særlig viste sig i en meget jævnlig og ofte energisk Deltagelse i Oppositionen ex auditorio, dersom man gik ud fra den Opfattelse, at Akten i sig selv var enten ganske betydningsløs eller dens Betydning i alt Fald indskrænket til saadanne særegne Forudsætninger, som det i de fleste Tilfælde vilde være givet ikke forelaa, og som Oppositionen derfor heller ikke tænkte paa at drøfte.

Hvad der kunde have givet Anledning til en mulig ikke saa lidt udbredt Miskjendelse af det mundtlige Forsvars Betydning, var vel nærmest en mere overfladisk Hensyntagen til den Kjendsgjerning, at de Tilfælde ganske vist vare sjældne, i hvilke Graden var blevet nægtet, skjønt Afhandlingen var antaget af Fakultetet, altsaa paa Grund af det mundtlige Forsvars Mangler, og at af de Tilfælde, hvor dette var indtruffet, Grunden atter hyppigst havde været den, at det under den mundtlige Akt var blevet godtgjort, at Afhandlingen ikke var Kandidatens eget Arbejde. En nærmere Overvejelse maatte dog gøre det klart, at denne Kjendsgjerning var aldeles naturlig, og i ingen Henseende stod i Strid med, hvad der oven for var sagt om Forsvarshandlingens lovmæssige og traditionelle Betydning. At det overhovedet maatte være et sjældnere forekommende Tilfælde, at Graden nægtedes, naar Afhandlingen var antaget, fulgte ligefrem deraf, at det regelmæssige altid vilde være, at den, der havde kunnet forfatte en god Afhandling, ogsaa var i Stand til at præstere et godt Forsvar for den. Selv om imidlertid Forsvaret faldt mindre godt ud, laa det dog i Forholdets Natur, at det maatte opfordre til en skaansom Bedømmelse af det, naar en virkelig god Afhandling var præsteret. Der laa deri en Modvægt, som burde kunne veje op mod endog

ikke ubetydelige Mangler ved Forsvaret. Dette var en Grundsætning, som fulgtes og billigvis maatte følges ogsaa i andre Tilfælde, hvor en foreskreven Prøve bestod af en skriftlig og en mundtlig Del, uden at man derfor vilde falde paa at betegne den sidste som betydningsløs. Et stærkere Eftertryk paa det mundtlige Forsvar kom der derimod efter Forholdets Natur til at ligge, naar særegne Omstændigheder medførte, at Afhandlingens Antagelse ikke kunde have en saa afgjørende eller overvejende Betydning. Dette kunde tænkes af forskjellige Grunde, f. Ex. at Afhandlingen ikke hævede sig meget over det, der udgjorde Grænsen for det antagelige, eller at dens Behandlingsmaade af Æmnet gjorde en endelig Dom uden nærmere mundtlig Forhandling vanskelig, eller at dens Æmne var af en saa speciel Natur, at en mere almindelig eller omfattende videnskabelig Dygtighed ikke med Sikkerhed kunde sluttes deraf o. s. fr. Det vilde ikke kunne siges, at et Fakultet aldrig under saadanne Omstændigheder burde antage Afhandlingen. En saadan Rigorisme vilde let blive meget ubillig mod Forfatteren. Derimod vilde et Fakultet, naar det havde antaget en saadan Afhandling, ikke blot være berettiget, men ogsaa efter Lovgivningens Tanke forpligtet, til da at tage et særligt og stærkere Hensyn til Forsvaret, end det under mere regelmæssige Forhold vilde gjøre. Da imidlertid slige Tilfælde i den overhovedet ikke overvættedes talrige Række af forefaldne Disputater kun undtagelsesvis vilde forekomme, kunde det lige saa lidt forundre, at de Tilfælde vare sjældne, hvor Graden nægtedes paa Grund af Forsvaret, som det af denne Sjældenhed kunde sluttes, at Fakulteterne skulde have opgivet deres Ret eller svigtet deres Pligt, at tage det mundtlige Forsvar i behørig Betragtning ved Afgivelsen af deres Dom, om vedkommende var værdig til den Grad, han attraaede. Af det bemærkede fremgik det ogsaa, at der vanskelig kunde være Tale om at give mere præcise, almindelige Regler end den, der havdes, for Indflydelsen af det mundtlige Forsvar. Da denne nødvendig maatte komme til at bero paa og variere efter det konkrete Tilfældes Beskaffenhed, vilde man ikke kunne komme videre end til instruktorske Vejledninger om Principerne for Bedømmelsen, hvis rette Anvendelse dog, ligesom nu, i sidste Instans maatte bero paa Fakulteternes Samvittighedsfuldhed.

Som det var bekjendt, overdroge Fakulteterne ved enhver Disputationsakt to af deres Medlemmer det Hverv at fungere som officielle Opponenten ved Akten. Desforuden fungerede det vedkommende Fakultets Dekanus, eller efter Omstændighederne en anden dertil af Fakultetet udnævnt Professor, som Styrer for at paase, at Handlingen foregik paa sømmelig og værdig Maade, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 12. Apr. 1855, hvis Bestemmelser ere bekjendtgjorte af Konsistorium den 26. Apr. 1855*), De øvrige af Fakultetets Medlemmer havde intet officielt Hverv ved Akten. Da det imidlertid var Fakultetet, der i Følge Fdg. 9. Jan. 1824 § 3 afgjorde, om Forsvaret havde været fyldestgjørende, ligesom det i Følge denne Bestemmelse og Bekj. 19. Maj 1854 § 2 e. var Fakultetet, der konfererede Graden efter dertil erhvervet Samtykke af Ministeriet, var det klart, at det Hverv, der var overdraget de officielle Opponenten, ikke bestod eller kunde bestaa i, enten alene eller i Forbindelse med Styreren at fælde Dommen over det mundtlige Forsvar. Det vilde være en Delegation af Fakultetets Myndighed, til hvilken det vilde være ganske uberegtiget. De officielle Opponentens Hverv efter

*) Lindes Medd. 1849—56 S. 70—71.

endt Akt gik ikke videre end til at gjøre Indberetning og Indstilling til Fakultetet som Helhed, hvorefter Afgjørelsen blev truffet af dette. At nu denne Afgjørelse meget ofte skete uden formelig Afstemning ved stiltiende og enstemmig Tiltrædelse af Opponenternes Indstilling, var let forklarligt deraf, at de fleste forekommende Tilfælde ingen Tvivl frembøde, ej heller fremkaldte Mødsigelse fra nogen Side. Saa snart der derimod viste sig nogen Tvivl, eller det af nogen i Fakultetet forlangtes, fulgte det af sig selv, at en formel Afstemning og Afgjørelse per plurima vota maatte finde Sted. Hvorledes de Medlemmer af Fakultetet, der kaldtes til at deltage i Afgjørelsen, uden at have noget officielt Hverv ved Disputationen, havde at forholde sig for at skaffe sig et fyldestgjørende Grundlag for deres Votum, derom var der ingen Regel foreskrevet. Det var navnlig ikke foreskrevet, at ethvert Medlem af Fakultetet, som ej var forhindret ved Forfald, skulde personlig overvære Akten. Heller ikke vilde en saadan Bestemmelse egne sig til at være almindelig Regel. I mange Tilfælde vilde det ganske vist føles som en naturlig Forpligtelse af den samvittighedsfulde Meddommer, at skaffe sig en umiddelbar, personlig Kundskab til den mundtlige Forsvarshandling ved at overvære den. Det vilde gjælde om dem, hvis Docentkald forudsatte særlig Sagkundskab i Afhandlingens og Forsvarets Æmne, i visse Fakulteter altsaa om alle Medlemmerne. Der kunde heller ikke være Tvivl om, at hin Pligt i Almindelighed blev efterkommet, saa vidt ingen Hindringer indtraadte. I saadanne Fakulteter derimod, der omfattede Videnskabsfag, der vel kunde være mere eller mindre beslægtede. men dog vare indbyrdes forskjellige, og hvor der derfor vilde være flere eller færre Medlemmer, der ikke kunde tillægge sig en særlig Sagkundskab i det foreliggende Æmne, stillede Sagen sig anderledes. Ligesom der her til Bedømmelsen af Afhandlingen maatte udnævnes en særlig Komite af de i strængere Forstand Sagkyndige, paa hvis Udtalelser de andre Fakultetsmedlemmer væsentlig maatte grunde deres Votum om Afhandlingen, saaledes kunde det med Hensyn til den mundtlige Akt være fuldstændig forsvarligt af det ikke særlig sagkyndige Fakultetsmedlem at grunde sin Dom paa den Beretning, der gaves af de officielle Opponent, og den yderligere Forhandling, som denne mulig fremkaldte mellem dem og andre sagkyndige Medlemmer af Fakultetet, i Forbindelse med den yderligere Garanti, som havdes i Styrerens Meddelelser om Akten. Den personlige Nærværelse vilde ofte ikke give et saadant Fakultetsmedlem noget bedre eller paalideligere Grundlag for hans Dom og derfor blot medføre et Besvær, der i visse Fakulteter, som f. Ex. det filosofiske, kunde antage betydelige Dimensioner uden noget tilsvarende reelt Udbytte. Mellem de Tilfælde, hvor den personlige Nærværelse var en naturlig Pligt, og dem, hvor vedkommende med fuld Foje kunde anse den for unyttig og betydningsløs, laa der imidlertid atter mangfoldige Overgangstilfælde, hvor den rigtige Vej maatte bære paa konkrete Forhold, der unddroge sig enhver Regulering, saa at det ogsaa her turde vise sig som det naturlige og nødvendige at stole paa, at Fakulteternes Medlemmer vilde opfylde deres Pligter samvittighedsfuldt, og at saaledes den stedlindende Ordning havde truffet det rette, naar den indskrænkede sig til at fordre den officielle Opposition ved selve den mundtlige Akt sat dels under Kontrol af Offentligheden, dels af den officielle Styrer, der ikke selv maatte deltage i Disputationen, jfr. den foran nævnte Skrivelse af 12 Apr. 1855 § 1 i Slutningen, men i øvrigt ingen Tvangsregler foreskrev til Sikring af en retfærdig Bedømmelse fra Fakultetets Side.

Konsistorium bemærkede endelig, at naar de officielle Opponenters havde begjært dets Bemyndigelse til Offentliggjørelse af en [Del af Sagens Aktstykker, havde det, for saa vidt overhovedet en Tilladelse maatte behøves til saadan Offentliggjørelse, ikke kunnet anse sig berettiget til at give den. Men da det for Videnskaben og for alle Parter maatte anse det for højst uheldigt, om denne Sag i videre Omfang, end alt var sket, skulde drages frem for Offentligheden, som manglede saa mange fornødne Forudsætninger til dens og de paagjældende Forholds rigtige Bedømmelse, havde det anset det for rigtigt at henstille til alle vedkommende at opgive Tanken herom og overdraget Universitetets Rektor at virke i denne Retning ved personlige Henvendelser.

Under 13. Apr. tilskrev Ministeriet derefter Konsistorium, at da det af den yderligere Forhandling fremgik, at Fakultetets Flertal var kommet til det Resultat, at Doktorgraden ikke burde konfereres Kand. Tauber, ansaa Ministeriet Sagen dermed for afgjort, idet det dog ikke kunde tilbageholde en Beklagelse af, at Fakultetet ikke i dette Tilfælde havde fundet Anledning til at forkaste den indleverede Afhandling, da der blev fundet saa store Mangler og Ufuldkommenheder ved den, næsten umiddelbart efter dens Bedømmelse, af det af Fakultetet nedsatte Udvalg.

I Forbindelse hermed udtalte Ministeriet, at Sagen, som den nu forelaa nærmere belyst, gav det Anledning til at fremsætte nogle Bemærkninger til yderligere Overvejelse. Disse Bemærkninger angik dels de Grundsætninger, der burde følges ved Fritagelse for Doktorander for at underkaste sig Magisterkonferensen, dels Ordningen af Censuren over samt Fakultetets Representation ved Forsvarshandlingen. Det nærmere Indhold af Ministeriets hertil sigtende Henstillinger og Forslag, over hvilke Konsistorium har indhentet samtlige Fakulteters Erklæringer, og til hvis yderligere Overvejelse, i Forbindelse med forskellige andre, Doktorgradens Erhvervelse vedkommende Spørgsmaal, det har nedsat et Udvalg, hvis Arbejder endnu ikke ere afsluttede, vil blive meddelt i et følgende Hæfte af nærværende Aarbog. I Motiveringen, der var hentet fra den hele stedfundne Forhandling, udtalte Ministeriet, at den Maade, hvorpaa man i det foreliggende Tilfælde havde ladet det mundtlige Forsvar træde i Magisterkonferensens Sted, var forekommet det „at have vist sig fra en saa lidet anbefalelig eller helt forkastelig Side“, — at „mod den Maade, hvorpaa de officielle Opponenters ved den her omhandlede Forsvarshandling havde udført deres Hverv, var der fra forskellige i Fakultetet nedlagt en saa bestemt Indsigelse eller med Hensyn til samme rejst en saadan Tvivl, om Opponenternes havde holdt sig inden for den berettigede Grænse for Doktorandens Prøvelse“ — endelig at „hvad der i ethvert Fald bestemt var kommet til Syne i dette Tilfælde som en væsentlig Mangel ved Sagens Afgjørelse af Fakultetet som Helhed, var, at en Del af Fakultetets Medlemmer havde været blottede for tilstrækkeligt personligt Kjendskab til Forsvarshandlingen, fordi de ikke havde overværet denne“.

Til Slutning udtalte Ministeriet med Hensyn til Aktstykkernes Offentliggjørelse, at det i Følge Sagens Beskaffenhed, den Opsigt og Omtale, den havde vakt uden for, den mulige Omtale, der senere kunde blive den til Del, og den videnskabelige Polænik, som derved kunde fremkaldes, kunde forstaa det Forbehold med Hensyn til Ret til Offentliggjørelse, der var taget af Etatsraad Steenstrup og Professor Reinhardt, og at det derfor for sit Vedkommende intet fandt mod Offentliggjørelsen at erindre, dog med Tilføjeelse af det Ønske, at, i Tilfælde af Offentliggjørelse,

denne kom til at indbefatte alle Sagens Akter, i hvilken Henseende det udtrykkelig bemærkede, at der intet var til Hinder for, at derunder indbefattedes ogsaa Ministeriets Skrivelser.

Hermed var selve Sagen afsluttet. Under 19. Maj androg Kand. Tauber imidlertid Ministeriet om at blive gjort bekendt med de hans Doktordisputats vedrørende Aktstykker, enten saaledes, at de offentliggjordes eller saaledes, at de stilledes til hans Disposition. Ministeriet begjærede herover en Erklæring fra Konsistorium, og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet udtalte i denne Anledning i Skrivelse til Konsistorium af 28. s. M., at dets Flertal (9 af 11 Medlemmer) var enig i, 1) ikke at tilraade, at Aktstykkerne stilledes til Ansøgerens Raadighed, ikke blot af Hensyn til den Kontrol med Brugen deraf, som altid var nødvendig ved Udlaanet af officielle, skrevne Aktstykker, men ogsaa fordi Fordringen involverede Ret til Offentliggjørelsen af saa meget og saa lidt deraf, som Ansøgeren vilde; 2) at det af den sidst nævnte Grund heller ikke kunde finde det rigtigt at tilstille Tauber en verificeret Gjenpart af Aktstykkerne; 3) at det ansaa det for at være i Fakultetets og Universitetets Interesse, at Sagen offentliggjordes; 4) at det overdroges Dekanus og to andre Medlemmer af Fakultetet at sammentræde i Udvalg for at afgjøre, hvad der hørte til en fuldstændig Offentliggjørelse.

Det bemærkedes derhos i Skrivelsen, at af de to andre Medlemmer i Fakultetet havde ogsaa Professor Schiødt anset det for ønskeligt, at Sagens Aktstykker offentliggjordes fuldstændig.

I Skrivelse af 9. Juni næst efter udtalte Konsistorium til Ministeriet, ved at fremsende Fakultetets Erklæring, at skjønt det, som det blev udtalt i Slutningen af dets Skrivelse af 5. Marts 1877, i og for sig maatte anse en Offentliggjørelse af de ommeldte Aktstykker for lidet ønskelig, og skjønt derfor nogle Medlemmer af Konsistorium havde været i Tvivl, om det ikke maatte foretrækkes at give Kand. Tauber Adgang til at gøre sig bekendt med dem under Kontrol og med Forpligtelse til ikke at offentliggjøre noget deraf, havde det dog sluttet sig til Fakultetets Indstilling, navnlig fordi den praktiske Betydning af den sidst ommeldte Indskrænkning let kunde vise sig som særdeles ringe, da den dog ikke vilde eller kunde udelukke en Benyttelse af de modtagne Oplysninger paa anden Maade end ved egentlig Offentliggjørelse. Derimod maatte Konsistorium anse det for rigtigt, at det Udvalg, som besørgede Offentliggjørelsen, sammensattes noget anderledes, end Fakultetet havde foreslaaet, nemlig saaledes, at det kom til at bestaa af Rektor, Referendarius og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Dekanus. Udgifterne ved Offentliggjørelsen maatte bæres af Universitetet, og efter deres Beskaffenhed kunde de formentlig kun tages af Kontoen for ekstraordinære Udgifter. De Medlemmer af Konsistorium, der hørte til det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, tiltraadte denne Ændring.

Efter at Konsistorium i Overensstemmelse hermed havde gjort Indstilling til Ministeriet, bifaldt dette Indstillingen ved Skrivelse af 20. Juni s. A., og Offentliggjørelsen fandt derefter Sted samme Efteraar.

2. Afgjørelser af enkelte Tilfælde.

Ligesom Ministeriet fandt sig foranlediget til med Hensyn til det mundtlige Forsvar af cand. phil. Tauber for hans for den filosofiske Doktorgrad skrevne

Afhandling at begjære yderligere Oplysninger fra Fakultetet, saaledes var det samme ogsaa Tilfældet med Hensyn til cand. mag. H. Petersens Forsvar til Erhvervelse af Doktorgraden. Om dette havde de officielle Opponenters, Professorerne Gislason og Grundtvig, udtalt, „at de vel havde fundet det af Doktoranden, Hr. cand. mag. Henry Petersen, førte Forsvar svagt, men dog troede at maatte indstille ham til Erhvervelsen af Doktorgraden“. Denne Erklæring indsendtes under 14. Decbr. 1876 til Ministeriet af det filosofiske Fakultet, uden at dette hertil knyttede nogen Bemærkning. Ministeriet tilskrev derefter under 20. s. M. Konsistorium, at det savnede enhver motiveret Udtalelse fra det samlede Fakultet, der traadte frem som sammes paa de vedtagne Regler om Bedømmelsen af den indgivne Afhandlings Værd og Forsvarets Beskaffenhed grundede Anskuelse af Sagen, og som Følge deraf ikke paa Fakultetets Skrivelse kunde grunde en Bemyndigelse for dette til at konferere den paagjældende Graden. Ministeriet paalagde derfor Konsistorium at foranledige, at Sagen paa ny blev bragt under Forhandling i Fakultetet, for at der kunde foreligge en fuldstændig Udtalelse fra det samlede Fakultet. Efter Konsistoriums Opfordring afholdt Fakultetet et Møde til Sagens Behandling og indsendte s. D. den 8. Jan. 1877 en Erklæring til Konsistorium, i hvilken det ytrede følgende:

Fakultetet indrømmede vel, at Dekanus havde begaaet en Formfejl ved ikke at ledsage de officielle Opponenters Erklæring med en paa det filosofiske Fakultets Vegne udtrykkelig udtalt Begjæring til Ministeriet om Bemyndigelse for Fakultetet til at konferere cand. mag. H. Petersen Doktorgraden; men det bemærkede dog, at det, da Flertallet af dets Medlemmer ikke havde overværet den mundtlige Forhandling, og selv om saa var, ikke kunde have været tilstede som særlig Sagkyndige, i det foreliggende Tilfælde maatte henholde sig til de officielle Opponenters og Censurkomiteens Erklæringer. De officielle Opponenters havde vel udtalt, at Forsvaret var svagt, men dog ikke af en saadan Beskaffenhed, at det maatte betegnes som utilstrækkeligt til Erhvervelsen af Doktorgraden. Det var fremdeles fra de officielle Opponenters Side blevet fremhævet, dels, at Oppositionen for en Del var anlagt saaledes, som om Doktoranden var nordisk Filolog og komparativ Lingvist, hvad han ikke var, og at det nærmest var det periferiske i Afhandlingen, ikke Sagens Kjerne, det arkæologiske, som i Hovedsagen var Gjenstand for Angreb —, dels, at Doktoranden selv i de Fag, som i Forhold til Hovedemnet maatte kaldes periferiske, havde godtgjort at besidde en vis Evne til at behandle slige Spørgsmaal. Som Følge heraf fastholdt de officielle Opponenters, at om end Forsvaret i flere Punkter var svagt, dannede selve Afhandlingen en saadan Modvægt, at den efter deres Skjøn kvalificerede den paagjældende til Erhvervelse af Doktorgraden. Hvad angik Censurkomiteens Bedømmelse, fremhævede Fakultetet ligeledes, at i Følge denne var Afhandlingen i sin Tid antaget uden noget væsentligt Forbehold. Det hed i den nævnte Bedømmelse bl. a.: „Vi undertegnede ere enige om at anbefale den af cand. mag. H. Pedersen indsendte Afhandling: „Om den nordiske Gudedyrkelse og Gudetroes Fremtræden i Folkelivet i Hedenold“ til Antagelse af Fakultetet som værdig til at forsvares for den filosofiske Doktorgrad. Den specielle Opgave, som Forfatteren har stillet sig, nemlig — — — —, synes os at være rigtig stillet, og at være løst paa en i det hele taget tilfredsstillende Maade, saa at det foreliggende Arbejde maa erkjendes at yde gode Bidrag til en alsidig Belysning af Nordens Hedenskab.“ Derefter henstilledes det i samme Bedømmelse af Censurkomiteen til Forfatteren at underkaste

Afhandlingen en kritisk Revision, idet Komiteen „dog ikke finder sig foranlediget til at gjøre sin Stemme for Antagelsen afhængig af, om Forfatteren maatte finde for godt at fjerne de af den paapegede Mangler eller foretrække at lade Afhandlingen fremtræde i uforandret Skikkelse.“ I Henhold til oven omtalte Erklæringer fra de officielle Opponenten og Censurkomiteen vedtog da Fakultetet at andrage paa, at Ministeriet vilde bemyndige det til at konferere Kand. Petersen den filosofiske Doktorgrad.

Denne Erklæring indsendte Konsistorium under 19. Jan. til Ministeriet, idet det bemærkede, at det med Hensyn til de Spørgsmaal, som Konsistorium var kompetent til at ytre sig om, ganske henholdt sig til Fakultetets Erklæring. Ministeriet har derefter ved Skrivelse af 14. Febr. bemyndiget Fakultetet til at konferere cand. mag H. Petersen den filosofiske Doktorgrad.

— Da en af det lægevidenskabelige Fakultet til Ministeriet indsendt Begjæring om Tilladelse til at konferere en Doktorand den medicinske Doktorgrad manglede den for Meddelelsen af Ministeriets Samtykke hertil nødvendige Udtalelse af Fakultetet eller af Dekanus paa Fakultetets Vegne om Doktorandens Værdighed til at opnaa Graden efter den mundtlige Forsvarshandling, begjærede Ministeriet under 4. Juli 1877 en udtrykkelig Erklæring herom, ligesom det paalagde Fakultetet for Fremtiden at iagttage, at slige Begjæringer støttes til en bestemt Udtalelse i denne Henseende.

— Fra Bestemmelsen i Frd. 9. Jan. 1824 § 2, jfr. Pl. 10. Avg. 1848 og Bekj. 19. Maj 1854 om, at Retten til at disputere for den filosofiske Doktorgrad er betinget af, at den paagjældende har erholdt bedste Karakter til en Embedsexamen, eller har underkastet sig en Magisterkonferens, er der i tvende Tilfælde meddelt Dispensation.

Adjunkt ved Viborg Kathedralskole Heise androg om Tilladelse til at disputere for den filosofiske Doktorgrad, uagtet han ikke havde bedste Karakter til Embedsexamen. Han anbefaledes varmt af Fakultetet, der lagde særlig Vægt paa, at han havde leveret værdifulde historiske Afhandlinger og blandt disse et meget fortjenstfuldt Arbejde om Herredagen i Kjøbenhavn 1533. Konsistorium tiltraadte denne anbefaling, og Tilladelsen meddeltes derefter ved kgl. Resol. af 27. Novbr. 1876.

Cand. philos. E. Chr. Hansen androg om Tilladelse til at disputere, uagtet han ingen Magisterkonferens havde absolvert. Denne Andrager, der er født i 1842, tog i 1864 Skolelærerexamen, gennemgik senere et Undervisnings Kursus for begavede Seminarister ved den polytekniske Lærestanstalt og blev i 1871 Student ved Universitetet, hvor han Aaret efter underkastede sig den filosofiske Prøve. Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvis Erklæring herover begjæredes, udtalte sig i Skrivelse til Konsistorium af 17. Marts 1877. Fakultetet delte sig i et Flertal paa 6 og et Mindretal paa 5 Medlemmer, af hvilke sidste de 4 ubetinget stemmede for Fritagelsen, medens 1 subsidiært vilde stemme derfor, saafremt Fakultetet ikke efter hans Forslag maatte ville „stille i Udsigt nu at ville anbefale en saadan Modifikation af Magisterkonferensen, hvorefter et større Omfang af Kemi kompenserede en Indskrænkning i andre Bifag.“ Mindretallet anbefalede Andragendet af Hensyn til Ansøgers dgtige og energiske videnskabelige Virksomhed, hans flittige Studium af Kemi, hans tidligere meget vel bestaaede Prøver, deriblandt i Zoologi, Botanik og Jordbundslære for begavede Seminarister og hans

Alder og Livsgang. Flertallet derimod erindrede om, at de vel grundige, men alene i enkelte Retninger gaaende videnskabelige Afhandlinger, Andrageren havde præsteret, ikke kunde erstatte det videnskabelige Overblik over alle tre Naturriger, som fordres til en Magisterkonferens, derunder Kundskab til Mineralogi og Geognosi, som i Følge Fakultetets tidligere Udtalelse til Ansøgeren, da han androg paa, at disse Fag maatte erstattes ved Kemi og Jordbundslære, „give den uundgaaelig nødvendige Nøgle til Forstaaelsen af de to organiske Naturrigers Historie“. Derhos udhævede Flertallet, at de elementære Prøver ved det for begavede Seminarister indrettede Kursus ikke kunde betragtes som Ækvivalent for Magisterkonferensen og i alt Fald ikke omfattede Mineralogi og Geognosi, samt at Ansøgeren vel i Aar var en Del ældre end de, der maatte betragtes som hans samtidige ved Universitetet, men endnu ikke havde sine præliminære Studier liggende saa langt tilbage i Tiden, at det kunde være nogen synderlig Byrde for ham at supplere og udvide dem overensstemmende med Magisterkonferensens Fordringer. Dertil kom endelig det betænkelige i, for Følgernes Skyld, at afvige fra de gjældende Regler uden vægtige Grunde, og at netop disses Overholdelse var i de studerendes egen Interesse, da i Almindelighed just de dygtigste snarest vilde komme til at føle Savnet af det gode Grundlag, som et vel anlagt og rigtig begrænset Examenstudium skabte. Sluttelig oplyste Dekanus, at det oven nævnte Forslag af Prof. Thiele, der var fremkommet i det sidst afgivne Votum, ikke havde været bragt til Forhandling i Fakultetet, da der nu ingen Ansøgning forelaa om Modifikation i Magisterkonferensen.

Konsistorium indsendte Fakultetets Erklæring med Skrivelse af 24. Marts, i hvilken det bemærkede, at det, da Fakultetets Flertal havde fundet Betænkelighed ved at tilraade Afvigelse fra den almindelige Regel, for sit Vedkommende maatte fraraade at bevilge Ansøgningen. Efter at Ministeriet i den for Kongen nedlagte allerunderdanigste Forestilling havde udtalt, at det ikke skjønnede, at der kunde være Betænkelighed ved at imødekomme Andragendet, hvortil baade de af Ansøgeren alt præsterede fortjenstlige Arbejder og hans mere fremrykkede Alder indeholdt en stærk Opfordring, blev det ved kgl. Resol. af 11. Juni 1877 tilladt cand. philos. E. Chr. Hansen at disputere for den filosofiske Doktorgrad i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet uden forud at underkaste sig en Magisterkonferens.

— Et Andragende fra Dr. phil. Wilkens om Tilladelse til at holde Forelæsninger ved Universitetet inden for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet i statsvidenskabelige Discipliner sendte Ministeriet til Konsistoriums og det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Erklæring. Fakultetet ytrede i denne Anledning i Skrivelse af 13. Jan. 1877 følgende: For at meddele Andrageren, der som Dr. phil. efter Bestemmelsen i Frd. 9. Jan. 1824 § 7 alene var berettiget til at holde Forelæsninger inden for det filosofiske Fakultet, den ansøgte Tilladelse, maatte det være en Betingelse, at han ved de af ham offentliggjorte Arbejder havde godtgjort væsentlig den samme Modenhed i den Fagkreds, der ved Indretningen af det statsvidenskabelige Studium ved Universitetet var blevet samlet til et hele, som den, for hvilken en ved det rets- og statsvidenskabelige Fakultet for et til bemeldte Discipliner henhørende Arbejde erhvervet Doktorgrad vilde afgive Borgen. For saa vidt Andrageren i saa Henseende henviste til sit i Trykken udgivne samfundsfilosofiske Værk „Liv—Nydelse—Arbejde“ samt til en af ham forfattet Afhandling

om Værdibegrebet, havde han imidlertid, i Følge den af de statsvidenskabelige Professorer afgivne Erklæring, ved disse Arbejder — af hvilke det først nævnte, der af Forfatteren selv betegnedes som en „Indledning til Socialvidenskaben“, kun, og det nærmest kun i sidste Afsnit, berørte visse Partier af Økonomien, og det sidst nævnte kun behandlede et enkelt økonomisk Begreb — ikke kunde godtgjøre et saadant grundigt og omfattende Kjendskab til alle Økonomiens Omraader, som maatte fordres af den, der vilde holde Forelæsninger over denne Disciplin. Men ligesom Andrageren efter det anførte end ikke for den sidst nævnte enkelte Disciplins Vedkommende kunde siges at have godtgjort den for Meddelelsen af den ansøgte Tilladelse fornødne videnskabelige Modenhed, saaledes afgave de af ham paabe- raabte Arbejder aldeles intet Vidnesbyrd om Kjendskab til den øvrige Kreds af Discipliner, der ved Indretningen af det statsvidenskabelige Studium ved Universi- tetet vare blevne samlede til et hele. Fakultetet fraraadede derfor indtrængende at bevilge Andragendet. Med Hensyn til Erhvervelsen af jus docendi i de her om- handlede Videnskabsfag henlede Fakultetet Opmærksomheden paa, at der inden for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet kun var anordnet en juridisk Doktorgrad, og at det eventuelt, naar nogen maatte ønske gennem en akademisk Grad at op- naa jus docendi i de statsvidenskabelige Fag, vilde være at tage under Overvejelse, om der ikke burde anordnes en Doktorgrad i de statsvidenskabelige Fag, hvortil da Adgangen efter Analogien af Bestemmelsen i Frd. 9. Jan. 1824 maatte staa aaben for dem, der havde underkastet sig statsvidenskabelig Examen med første Karakter.

Konsistorium indsendte denne Erklæring med Skrivelse af 19. Jan., idet det bemærkede, at det fuldkommen tiltraadte den. Ministeriet tilskrev imidlertid Konsi- storium under 6. Febr., at det dog forekom Ministeriet, at Ansøgerens literære Arbejder afgave et umiskjendeligt Bevis for, at han besad en saadan almindelig videnskabelig Modenhed og Dytighed, at der, naar man tillige saa hen til, at han allerede som doctor philosophiæ havde jus docendi ved Universitetet, ikke kunde være overvejende Betænelighed ved at komme hans Ønske indtil en vis Grænse i Møde. Ministeriet bevilgede ham derfor Tilladelse til i et Aar, altsaa i to paa hinanden følgende akademiske Semestre, at holde Forelæsninger inden for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet i de statsvidenskabelige Discipliner.

— I Anledning af et Andragende fra Prof., Dr. phil. V. Schmidt om Tilladelse til at holde Forelæsninger inden for det theologiske Fakultet ytrede be- meldte Fakultet under 16. Maj 1877, at da han som Dr. phil. havde Ret til at holde Forelæsninger ved Universitetet, da han end videre havde udgivet flere store viden- skabelige Værker, der fra en vis Side berørte det gl. Testamentes Historie og viste Forfatterens Interesse for samme, og endelig, da han var theologisk Kandidat med bedste Karakter, fandt Fakultetet intet at erindre mod, at Tilladelsen blev givet. Ministeriet meddelte ham derefter den ansøgte Tilladelse ved Skrivelse af 29. s. M.

V. Akademiske Højtideligheder.

Det foran Side I nævnte Udvalg, der var nedsat for at tage forskellige Universitetsforhold under Overvejelse, paa hvilke Universitetets da værende Rektor,